

TILDELINGSBREV 2010
FOR
RIKSANTIKVAREN

Innholdsfortegnelse

1. INNLEDNING	3
1.1 DET VISES TIL PROP. 1 S (2009-2010). TILDELINGSBREVET FOR 2010 TAR FOR SEG DE OPPGAVER DEPARTEMENTET SPESIELT ØNSKER Å FRAMHEVE, NYE OPPGAVER, SAMT KONKRETE OPPDRAG SOM ETATEN SKAL PRIORITERE I 2010.....	3
2. STRATEGISKE UTFORDRINGER OG MÅL	3
2.1 MILJØMYNDIGHETENES OVERORDNETE STRATEGIER OG PRIORITERINGER	3
3. KRAV TIL RIKSANTIKVAREN UNDER DET ENKELTE RESULTATOMRÅDE	8
RESULTATOMRÅDE 1 BEVARING AV NATURENS MANGFOLD OG FRILUFTSLIV RIKSANTIKVAREN SKAL:	8
RESULTATOMRÅDE 2: BEVARING OG BRUK AV KULTURMINNER.....	9
RESULTATOMRÅDE 3: RENT HAV OG VANN OG ET GIFTFRITT SAMFUNN	14
RESULTATOMRÅDE 4: ET STABILT KLIMA OG REN LUFT	14
RESULTATOMRÅDE 5: INTERNASJONALT SAMARBEID OG MILJØ I NORD- OG POLAROMRÅDENE.....	15
RESULTATOMRÅDE 6: PLANLEGGING FOR EN BÆREKRAFTIG UTVIKLING	17
RESULTATOMRÅDE 7: TVERRGÅENDE VIRKEMIDLER OG OPPGAVER	20
4. OPPDRAGSLISTE 2010	22
5. BUDSJETT OG FULLMAKTER	25
5.2 DELEGERING AV BUDSJETTMESSIGE FULLMAKTER.....	28
6. STYRINGSKALENDER	29
OVERSIKT OVER VEDLEGGENE	30
VEDLEGG 1: MØTEPLAN 2010	30
VEDLEGG 2: TILLEGG TIL KAP. 5 BUDSJETT OG FULLMAKTER.....	30

1. INNLEDNING

Det vises til Prop. 1 S (2009-2010). Tildelingsbrevet for 2010 tar for seg de oppgaver departementet spesielt ønsker å framheve, nye oppgaver, samt konkrete oppdrag som etaten skal prioritere i 2010.

2. STRATEGISKE UTFORDRINGER OG MÅL

2.1 Miljømyndighetenes overordnede strategier og prioriteringer

Miljøpolitikken er basert på prioriteringene i Prop. 1 S (2009-2010) og regjeringsplattformen. Prioriteringene i budsjettproposisjonen er gjengitt i innledningskapitlet i. Det legges opp til en fortsatt offensiv miljøpolitikk med ytterligere budsjettvekst i 2010.

Vi må fortsatt ha fleksibilitet i organisasjonen og raskt kunne bidra i arbeidet med eventuelt å sette inn flere motkonjunkturtiltak i Norge hvis det skulle bli behov for det.

Det skal legges stor vekt på informasjons- og kompetanseoppbygging i departementet og etatene. Miljøforvaltningen skal fremstå som en attraktiv arbeidsplass med utfordrende og interessante oppgaver og store muligheter for egenutvikling.

De viktigste langsiktige miljøutfordringene som både må ha et nasjonalt og et internasjonalt fokus er knyttet til klima, ivaretagelse av naturens mangfold og reduksjon i miljøgifter. Når det gjelder klima og naturmangfold må avdelingene i Miljøverndepartementet og etatene sette av betydelige ressurser og sørge for stor grad av fleksibilitet i tråd med framdriften i arbeidet. Avdelingene og etatene må også se de to områdene i sammenheng.

I 2010 skal det særlig legges vekt på å:

- Synliggjøre og markedsføre miljøspørsmål i sammenheng med økningen i miljøbudsjettet. En styrket satsing på formidling bør skje innenfor de enkelte arbeidsområdene.
- Følge opp klimameldingen, klimaforliket, herunder de sektorvise klimahandlingsplanene og vår rolle i klimasatsingen nasjonalt. En ny internasjonal klimaavtale nødvendiggjør en revisjon av nasjonale mål og virkemidler og en ny vurdering av hvordan Norges samlede innsats bør innrettes for å bidra best mulig til å redusere de globale utslipp av klimagasser. Gjennom blant annet oppfølging av Klima- og forurensningsdirektoratets utredning av tiltak og virkemidler mot 2020 (Klimakur), skal det legges fram en vurdering av klimapolitikken og behov for endrede virkemidler, herunder de sektorvise klimahandlingsplanene for Stortinget. I klimapolitikken skal miljøforvaltningen i et globalt perspektiv trappe opp arbeidet med skogtiltak i utviklingsland for å redusere utslipp av klimagasser.

I tillegg skal vi arbeide aktivt i alle internasjonale prosesser på klimaområdet, og være en pådriver i den internasjonale oppfølgingen av klimatoppmøtet i København i 2009. Arbeidet for å tilpasse Norge til kommende klimaendringer skal styrkes, blant annet gjennom oppfølging av tilpasningsutvalget og konkret handlingsplan for alle sektorer. Klimatiltak som også har positive effekter for naturmangfold og andre viktige miljøverdier skal prioriteres, og gode metoder for disse avveiningene skal utvikles i et samarbeid mellom direktoratene (Direktoratet for naturforvaltning/Klima- og forurensningsdirektoratet). Særlig vil dette være aktuelt i forbindelse med oppfølgingen av Klimakur og arbeidet med en vurdering av klimapolitikken. Tidligere Statens forurensningstilsyn er blitt endret til Klima- og forurensningsdirektoratet.

- Ivareta og ha et spesielt fokus på oppgaver i nordlige og polare områder, fordi disse områdene er spesielt sårbare. Målet er at Norge skal være verdensledende på kunnskap om klima og is.
- 2010 er FNs internasjonale år for naturens mangfold. Nye globale mål for naturmangfold skal vedtas av partsmøte for FNs konvensjon om biologisk mangfold i 2010. Arbeidet med å få på plass et internasjonalt "naturpanel" på lik linje med klimapanelet blir viktig. Å sikre naturmangfoldet er høyt prioritert på departementets budsjett for 2010. Det blir en særlig viktig oppgave å operasjonalisere/implementere naturmangfoldloven, og bruke den aktivt. Ordningen med "utvalgte naturtyper" og "prioriterte arter" vil stå særlig sentralt i oppfølgingen av loven, og det blir viktig å samordne dette med det pågående arbeidet med handlingsplaner for truede arter og naturtyper. For å sikre naturmangfoldet i våre verneområder, vil innsatsen knyttet til forvaltning og skjøtsel bli et hovedfokus i arbeidet framover. Den nye ordningen for lokal forvaltning for verneområder skal etableres i 2010. Opprettelsen av blant annet nasjonalparkstyrer og ansettelse av nasjonalparkforvalter blir et viktig ledd i arbeidet med å sikre en lokal enhetlig og kunnskapsbasert forvaltning i verneområdene. Nasjonalparkplanen og de fylkesvise verneplanene skal i hovedsak slutføres i 2010. Hovedfokus i arbeidet med nytt vern vil være skogvern og gjennomføring av marin verneplan. Arbeidet med å følge opp eksisterende vannforvaltningsplaner og utvikle nye forvaltningsplaner for resten av vannområdene (80 % av vannområdene gjenstår), skal prioriteres høyt. Andre viktige prioriteringer er videreføring av arbeidet med helhetlige forvaltningsplaner for havområdene, herunder å følge opp forvaltningsplanen for Barentshavet-Lofoten og utvikle en forvaltningsplan for Nordsjøen, tiltak for å hindre negative effekter av fremmede skadelige arter, oppfølging av markaloven og tiltak for å bedre kunnskapsgrunnlaget. Stortinget skal innen utgangen av 2010 inviteres til et bredt forlik om bestandsmål for ulv og bjørn. I tillegg skal en rekke andre elementer i rovviltpolitikken gjennomgås og justeres.
- Arbeide for å finne en god balanse mellom produksjon av fornybar energi av hensyn til klimautfordringen og å sikre beskyttelse av naturens mangfold.

- Bidra til god balanse mellom behovene for en samordnet areal- og transportutvikling med konsentrert arealutnytting og fortetting, og hensyn til områder og sammenhenger i grønnstrukturen i byer og tettsteder.
- Styrke arbeidet for å redusere utslipp av miljøgifter. Oppfølging av Miljøgiftsutvalget skal legge til rette for tiltak, slik at målet om å stanse alle utslipp av miljøgifter innen 2020 nås. Det skal arbeides for bedre produktmerking. Arbeidet med opprydding i forurenset jord og i sjøbunn har høy prioritet. Handlingsplanen skal gjennomføres og videreutvikles. Tilsynet med farlig avfall skal styrkes.
- Det skal fortsatt være sterk satsing på istandsetting, forvaltning, vern og bruk av kulturminner og kulturmiljøer og tapet av kulturminner skal minimaliseres innen 2020. For å møte kritikken fra Riksrevisjonens forvaltningsrapport, skal arbeidet med å sikre god kartlegging, overvåking og rapportering om utvikling og tilstand på fredete og verneverdige bygninger prioriteres. Dette gjelder også arbeidet med å sammenfatte og oppdatere registre og styringsdata. Bevaringsprogrammene, med økt satsing på bevaringsprogrammet for tekniske og industrielle kulturminner, verdensarv og ruiner, blir spesielt viktig i 2010. I tillegg skal Riksantikvaren vurdere tiltak mot spekulativt forfall, planlegge andre fase i verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet, sikre økt kunnskap om arkeologiske kulturminner som kommer fram i dagen på grunn av nedsmelting av breer og fonner i høyfjellet som en følge av klimaendringer. Utarbeidelse av en samlet strategi for å forbedre kulturminneforvaltningen i tråd med Riksrevisjonens rapport skal gis særlig prioritet.
- Norges deltakelse i EXPO 2010 i mai i Shanghai med fokus blant annet på klima, naturmangfold, miljøteknologi og institusjonsbygging fordrer bred innsats fra miljøforvaltningen.

Planlegging etter plan- og bygningsloven skal bli et bedre redskap for utviklingen av samfunnet, og sikre at bærekraftsperspektivet ligger til grunn for planleggingen.

Miljøforvaltningen skal bidra til å styrke miljøkvaliteter i landskapet og rettlede kommunene og følge opp Den europeiske landskapskonvensjonen.

Miljøforvaltningen skal bidra til satsingen Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK), en satsing som startet opp høsten 2009 i regi av Kommunal- og regionaldepartementet.

Vi skal bidra til mer helhetlig satsing for miljøvennlig transport og en ytterligere samordning av areal- og transportpolitikken i by- og tettstedområdene. Plan- og bygningsloven skal brukes aktivt for å redusere utslippene av klimagasser fra transport- og byggsektoren.

Det felles elektroniske kartgrunnlaget skal forbedres. Et viktig fokus i 2010 blir å se infrastrukturen for geografisk informasjon i Det europeiske felleskapet (INSPIRE) og Norge digitalt i sammenheng med videreutviklingen av areal- og miljødata. Arbeidet med de tre europeiske initiativene INSPIRE, jordobservasjon (GMES- Global Monitoring for Environment and Security) og rapporteringen av miljøinformasjon (SEIS

– Shared Environmental Information) skal sees i sammenheng. Det skal føres en offensiv arealpolitikk som ivaretar viktige miljøsyn. Strandsonen, fjellområdene, bymarker og grøntområder i byene vil ha spesiell oppmerksomhet. Programmet "Livskraftige kommuner" fases ut i 2010 og det blir rettet spesielt fokus på tiltak som kan styrke kompetansen i kommunene, blant annet for nye krav knyttet til klima, Plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven. Programmet "Framtidens byer" skal videreutvikles og det skal sees på koblingen mellom programmet Klimaløftet og kommunesatsingen.

Arbeidet med miljødata, både internt i miljøforvaltningen og i forhold til sektorene, skal intensiveres. Plan- og arealdata inngår i dette. Det skal foretas evaluering av hvordan miljødatasamordningen fungerer i dag, og med dette som utgangspunkt utvikles en plan for det videre arbeid med miljødata. Norge digitalt og IKT-kompetansen i Kartverket blir viktig. På bakgrunn av de behovene som vil komme til uttrykk i mer langsiktige planer for miljødata og IKT-samordning, vil en mer omfattende omlegging av ansvar og roller bli vurdert.

Det skal være god sammenheng mellom kart- og miljødata, nøkkeltall og temainformasjon i Miljøstatus.

Forskning og overvåking skal følges aktivt opp, slik at vi får den kunnskapen som vi har mest bruk for og utnytter den på en effektiv og konstruktiv måte i utviklingen av miljøpolitikken. Kartleggingsrapporten "Katalog over miljøforvaltningens kunnskapsbehov for perioden 2010-2014" skal brukes konstruktivt og tidsnok i arbeidet med å spisse problemstillingene og kunnskapsbehovene. Det legges stor vekt på at resultatene fra forskningen blir formidlet på en hensiktsmessig og forståelig måte.

For å nå de nasjonale og internasjonale miljømålene må miljøpolitikken i større grad bli en vesentlig del av andre departementers prioriteringer. Vår rolle som pådriver i dette arbeidet skal prioriteres høyere.

Miljøverndepartementet og etatene skal ivareta en pådriver- og informasjonsrolle som sikrer best mulig oppslutning og interesse for miljø og arbeide for mer bærekraftig produksjon og forbruk, holdnings- og adferdsendringer, grønnere leveransekjeder og mer miljøvennlige investeringer.

Departementet arbeider for tiden med to grep for å styrke sin pådriver- og informasjonsrolle. I et kommunikasjonsprosjekt vil departementet søke å finne fram til en bedre og mer samordnet kommunikasjonsstrategi for miljøforvaltningen. Her vil en særlig ha fokus på synergieffekter og hvordan vi kan ta i bruk nye virkemidler. I et annet prosjekt som foreløpig har fått arbeidstittelen "Sammen om miljø", vil en legge vekt på å gjøre miljøpolitikken mer relevant for folk flest. Det vil legges vekt på å invitere folk til selv å være med på å gjøre Norge til en miljønasjon. På den måten vil en kunne supplere den større miljøpolitikken med det lille og gjennom det lille få til mer av det større.

Av mer konkrete informasjonsoppgaver det må settes av ressurser til, nevnes:

- Miljømobilisering og kommunikasjon rettet mot flere målgrupper
- Fotoweben
- Klimaløftet
- Naturmangfold og markeringen av FNs naturmangfoldår
- Forbrukerinformasjon om miljøgifter
- Prosjektet "Den naturlige skolesekken" skal styrkes og videreføres i utvalgte kommuner.

Prinsippene i revidert etatsstyringshefte skal gjennomføres på alle nivå i Miljøverndepartementet og etatene. Hovedansvarlig fagavdeling i Miljøverndepartementet skal løpende følge opp etatenes forbedringspunkter iht. økonomiregelverket, samt arbeid og egne tiltak i effektiviserings/forenklingsarbeidet gjennom styringsdialogen. Det skal fortsatt legges stor vekt på egnet standardisering på det administrative området.

Oppgaver som ikke får plass innenfor tilgjengelig ressursramme skal konkretiseres og avklares gjennom styringsprosessen.

Arbeidet som er satt i gang med mål og indikatorer skal resultere i et nødvendig antall mål og indikatorer av tilstrekkelig kvalitet og relevans. Målene skal utformes slik at de kan etterprøves, og på en egnet måte gjenspeile departementets ulike ansvarsområder. Dette er også nødvendig for å få tilstrekkelig utbytte av risikostyringsarbeidet. Utviklingen av nye mål og indikatorer skal ha en nær kobling til arbeidet med miljødata.

Risikoanalysene er i god gjenge, og miljøforvaltningen skal arbeide videre i dette sporet, fullføre integreringen i mål- og resultatsstyringssystemet og sørge for å beherske systemet fullt ut. De overordnede risikoanalysene som er gjennomført i 2007, 2008 og 2009 skal følges opp. I tillegg skal det i 2010 gjennomføres nye overordnede risikoanalyser, jf. samlet oversikt nedenfor. Etatene trekkes inn i dette arbeidet, eventuelt i diskusjonen om risikoreduserende tiltak.

Nye risikoanalyser skal gjennomføres på følgende arbeidsmål i 2010.

Resultatområde 1, underområde 1, Nasjonalt resultatmål 1, Arbeidsmål.6: Etablere et representativt nettverk av marine verneområder innen de ulike biogeografiske regionene i kyst- og havområdene gjennom nasjonal marin verneplan innen 2012.

Resultatområde 4, underområde 5, Nasjonalt resultatmål 1, Arbeidsmål 1: Medvirke til å nå de nasjonale målene for svevestøv ved å sørge for reduserte utslipp fra stasjonære kilder og bedre miljøkvalitet på drivstoff,

Resultatområde 5, underområde 3, Nasjonalt resultatmål 1, Arbeidsmål 2: Følge opp arbeidet med å integrere hensynet til miljø i norsk utviklingssamarbeid, med vekt på miljøforvaltningens ansvarsområde i programmet Olje for Utvikling og satsingen Ren Energi for utvikling og Handlingsplanen for miljørettet utviklingssamarbeid.

Resultatområde 6, underområde 1, Nasjonalt resultatmål 1, arbeidsmål 10: Sikre god oppfølging av nasjonal strandsonopolitikk ved å oppfordre kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn til streng praksis ved behandling av dispensasjoner og planer i strandsonen langs sjø og vassdrag.

3. KRAV TIL RIKSANTIKVAREN UNDER DET ENKELTE RESULTATOMRÅDE

Resultatområde 1 Naturens mangfold og friluftsliv

Riksantikvaren skal:

- bidra i Miljøverndepartementets arbeid med implementering av naturmangfoldloven og ta i bruk virkemidlene i den nye loven.

Arbeidsmål 1.1.1.7 Sikre at naturverdiene i verneområdene opprettholdes, og redusere truslene mot naturverdiene.

Riksantikvaren skal

- videreutvikle samarbeidet med Statens naturoppsyn (SNO) og Direktoratet for naturforvaltning om veiledning, tilsyn m.v. om kulturminner og kulturmiljøer i verneområdene
- samarbeide med Direktoratet for naturforvaltning om å utnytte synergieffektene av de to verdiskapingsprogrammene, jf resultatområde 2, arbeidsmål 1.3.

Arbeidsmål 1.1.2.1 Sikre de truede naturtypene gjennom ordningen med utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven) og andre virkemidler.

Riksantikvaren skal

- samarbeide med Direktoratet for naturforvaltning om forvaltning, herunder skjøtsel av utvalgte naturtyper (naturmangfoldloven) som har kulturhistorisk verdi, jf også arbeidsmål 1.1.3.1.

Arbeidsmål 1.1.3.1 Bidra til at verdifulle kulturlandskap blir ivaretatt og opprettholdt.

Riksantikvaren skal

- I samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning og Statens landbruksforvaltning (SLF ansvarlig) drifte sekretariatet for prosjektet "Utvalgte kulturlandskap i jordbruket" og bidra til tilfredsstillende forvaltning av de utvalgte områdene, herunder bidra med minimum 1 mill kr til fredete og særlig verdifulle bygninger innenfor områdene, jf kap. 5.1.

Arbeidsmål 1.4.1.1 Stimulere til utøvelse av miljøvennlig friluftsliv i samarbeid med relevante parter, blant annet frivillige organisasjoner

Riksantikvaren skal

- videreføre samarbeidet med Direktoratet for naturforvaltning om integrering av kulturminneverdier i friluftslivsarbeidet. Samarbeide med Direktoratet for naturforvaltning om å bistå Miljøverndepartementet i det konkrete samarbeidet mellom NRK og FRIFO om friluftsliv/kulturarv,
- samarbeide med Direktoratet for naturforvaltning om hvordan koplingen friluftsliv-kulturarv kan bli bedre integrert i fylkeskommunenes arbeid, jf forvaltningsreformen,

- i samråd med Direktoratet for naturforvaltning delta i de årlige kontaktmøtene om friluftsliv og kulturarv med friluftsforslagene,
- samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning og eventuelt organisasjonene om å starte forberedelsene til Friluftslivets år 2015, herunder finne gode innfallsvinkler til temaet friluftsliv og kulturarv. Erfaringene fra de friluftslivsrelaterte prosjektene i Kulturminneåret bør legges til grunn.

Miljøverndepartementet har mottatt Riksantikvarens brev av 18.12. 2009 om "Felles satsing på kulturminner og friluftsliv" hvor Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning kommer med en rekke gode forslag til felles satsing på kulturminner og friluftsliv. Noen av disse dekkes av resultatkravene over. Miljøverndepartementet ønsker å diskutere konkretisering og prioritering av de øvrige forslagene i Riksantikvarens brev nærmere, blant annet fordi gjennomføring av noen av de foreslåtte tiltakene også henger sammen med gjennomføringen av forvaltningsreformen på friluftsområdet. Miljøverndepartementet vil ta kontakt med Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning i løpet av 1. kvartal 2010 for nærmere avtale om et møte.

Resultatområde 2: Bevaring og bruk av kulturminner.

Prioriterte oppgaver for Riksantikvaren i 2010

I den nye regjeringsplattformen sier Regjeringen at den vil gjennomføre en politikk hvor kulturminnene tas i bruk i utviklingen av samfunnet gjennom å gi kunnskap og opplevelser, og som grunnlag for verdiskaping. Nasjonalt viktige kulturminner skal settes i stand og sikres et varig vern. Kulturminner er en viktig del av en samlet miljø- og ressursforvaltning.

Dokument nr. 3:9 (2008-2009) *Riksrevisjonens undersøkelse av korleis Miljøverndepartementet varetok det nasjonale ansvaret sitt for fredete og verneverdige bygningar* ble oversendt Stortinget 7. mai og behandlet 7. desember 2009. På bakgrunn av funnene i undersøkelsen stiller Riksrevisjonen spørsmål om Miljøverndepartementet i tilstrekkelig grad har ivarett sitt overordnede nasjonale ansvar for fredete og verneverdige bygninger, slik at de nasjonale målene som Stortinget har fastsatt, kan nås. Undersøkelsen viser blant annet at Miljøverndepartementet ikke har tilstrekkelig styringsinformasjon. Departementet og Riksantikvaren mangler informasjon om tap av verneverdige bygninger, om tilstanden til fredete bygninger og hvilke samiske bygninger som er automatisk fredet. Departementet får dessuten mangelfull rapportering på hvordan Riksantikvaren, Sametinget, fylkeskommunene og kommunene bruker sine virkemidler.

Miljøverndepartementet viser til Riksantikvarens varsel av behovet for en omfattende revisjon av Askeladden. Dette er et arbeid som må ses i sammenheng med Miljøverndepartementets generelle arbeid med miljødata. Miljøverndepartementet understreker videre viktigheten av at den forestående revisjonen av Askeladden i tillegg

til å være en nødvendig oppdatering av eksisterende database gir gode svar på de utfordringer som Riksrevisjonen har pekt på.

Miljøverndepartementet vil komme tilbake i egen bestilling til Riksantikvaren om tiltak.

Riksantikvaren skal i samarbeid med Miljøverndepartementet vurdere og gjennomføre tiltak for å sikre en bedre forankring og oppfølging av forventningbrevene til fylkeskommunene.

De nasjonale resultatmålene skal blant annet nås gjennom ti bevaringsprogrammer: Fredete kulturminner i privat eie, samisk kulturminner, stavkirkene, verdensarven, tekniske og industrielle kulturminner, brannsikring av historisk trebebyggelse, fartøy, ruiner, bergkunst og utvalgte arkeologiske kulturminner. Riksantikvaren rapporterer om utvikling i tilstand og måloppnåelse i årsrapporten.

Bevilgningen til Riksantikvaren øker med ca. 22 mill. kroner i 2010. Riksantikvaren må kunne vise konkrete resultater allerede i 2010 av tiltak innenfor bevaringsprogrammene for tekniske og industrielle kulturminner, de norske verdensarvområdene og ruinene.

I tillegg til bevilgningene over Riksantikvarens budsjett til fredete kulturminner i privat eie, kommer midler fra avkastningen i Kulturminnefondet, jf. forskiftenes bestemmelse om at minst 1/3 av fondets avkastning over tid bør nyttes til fredete kulturminner og kulturmiljøer. Kulturminnefondet skal sette av 18 mill. kroner til bevaringsprogrammet "Fredete kulturminner i privat eie" i 2010. Riksantikvaren skal i samarbeid med Kulturminnefondet legge vekt på at søknadsprosessen er mest mulig rasjonell både for eiere og Kulturminnefondet og fylkeskommunen.

Riksantikvaren og NIKU skal arbeide videre for å avklare ansvarsområder i henhold til den rapporten som er utarbeidet med hensyn til rolleavklaringer.

Riksantikvaren skal ta initiativ til samarbeid med ABM-utvikling for å vurdere samarbeidsområder med museene som kan bidra til å styrkes kommunenes arbeid på kulturminnefeltet.

Riksantikvaren skal ta initiativ til samarbeid med ABM-utvikling med sikte på å lage en plan for et samarbeidsprosjekt mellom kulturminneforvaltningen, museumsektoren og minoritetsgruppens miljøer, jf. St. meld, nr. 16, kap. 8.2.

Riksantikvaren skal fortsatt bistå i arbeidet med å ferdigstille de sektorvise landsverneplanene. Se også kap. 5.1.

Særlige viktige oppgaver for Riksantikvaren i 2010

Strategisk mål

Mangfoldet av kulturminner og kulturmiljø skal forvaltes og tas vare på som bruksressurser, og som grunnlag for kunnskap, opplevelser og verdiskaping. Et representativt utvalg av kulturminner og kulturmiljøer skal tas vare på i et langsiktig perspektiv.

Nasjonalt resultatmål 1:

Det årlige tapet av verneverdige kulturminner og kulturmiljøer som følge av at de fjernes, ødelegges eller forfaller, skal minimaliseres og innen 2020 skal tapet ikke overstige 0,5 prosent årlig.

Arbeidsmål 1.1 Holde fortløpende oversikt over tap og endringer av verneverdige kulturminner og kulturmiljøer.

Riksantikvaren skal:

- drifte Kulturminnesøk og supplere Askeladden med nye fredninger,
- utarbeide en overordnet plan for registrering av lokale kulturminner,
- bidra til Miljøverndepartementets arbeid med å forbedre arbeidsmål og indikatorer under nasjonalt resultatmål 1, 2 og 3.

Arbeidsmål 1.2 Bidra til aktiv bruk og bevaring av kulturminner, kulturmiljø og landskap som grunnlag for kulturell, sosial, miljømessig og økonomisk verdiskaping.

Riksantikvaren skal:

- delta i evaluering av kulturminneåret 2009 og foreslå hvordan erfaringene bør følges opp, blant annet når det gjelder samarbeidsformer mellom forvaltningen og de frivillige organisasjonene,
- fullføre arbeidet med verdiskapingsprogrammet fase 1 med vekt på å analysere erfaringer, evaluere programmets resultater og bistå Miljøverndepartementet i opplegg og forberedelser av en eventuell fase 2 av verdiskapingsprogrammet med oppstart i 2011.
- vurdere tiltak for å tilrettelegge for universell utforming knyttet til bevaringsprogrammet for ruiner, og formidle kunnskap og eksempler fra prosjektet
- bidra til oppfølging av regjeringens handlingsplan for arkitektur. Riksantikvaren skal delta i prosjektet "Framtidens byer" og bidra til utarbeidelse av prinsipper for områdeutvikling, nybygging og forvaltning av eksisterende bebyggelse (*jfr arkitektur.nå s 30*)
- følge opp Handlingsplan for kystkultur med særlig vekt på fortellinger om kyst Norge. Trekke inn Direktoratet for naturforvaltning der det er relevant, og i samarbeid med ABM-utvikling, Kystdirektoratet og Fiskeridirektoratet utarbeide forslag til felles handlingsplan for 2011-2014.

Arbeidsmål 1.3 Medvirke til at kommunal sektor og andre samfunnssektorer tar økt ansvar for kulturminner og kulturmiljøer.

Riksantikvaren skal:

- delta i Nasjonalt program for landbruksbygg og kulturlandskap og være med i arbeidsgruppene under dette programmet,
- vurdere erfaringene fra Livskraftige kommune-nettverk i sammenheng med arbeidet i pilotprosjektene i Verdiskapingsprogrammet på kulturminneområdet

Arbeidsmål 1.4 Holde oversikt over kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse med tilfredsstillende forvaltning.

Riksantikvaren skal:

Jfr Resultatområde 1.

Arbeidsmål 1.5 Tilrettelegge for at Kulturminnefondet er en viktig finansieringskilde i forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer, og et viktig virkemiddel i verdiskaping med grunnlag i kulturminner.

Jf merknad under innledning i Resultatområde 2.

Nasjonal resultatmål 2:

Fredete og fredningsverdige kulturminner og kulturmiljøer skal være sikret og ha ordinært vedlikeholds nivå innen 2020.

Arbeidsmål 2.1 Føre en tydelig og forutsigbar forvaltning av arkeologiske kulturminner.

Riksantikvaren skal:

- slutføre og iverksette arbeidet med en overordnet strategi for forvaltning av arkeologiske kulturminner, for å identifisere og videreutvikle særlige innsatsområder,
- videreføre arbeidet med regionale og tematiske faglige program,
- iverksette retningslinjer for budsjettering og regnskapsføring for gjennomføring av arkeologiske utgravninger. Miljøverndepartementet gir tilbakemelding når det er avklart hvilken form disse retningslinjene skal ha.

Arbeidsmål 2.2 Sikre og formidle kunnskapsverdier i bergkunst og andre arkeologiske kulturminner over og under vann

Riksantikvaren skal:

- arbeide videre med å sikre et utvalg ruiner i hht. bevaringsprogrammet,
- arbeidet videre med å følge opp bevaringsprogrammet for bergkunst og skjøtsel av utvalgte arkeologiske kulturminner

Arbeidsmål 2.3. Gi gode og forutsigbare rammevilkår for private eiere av fredete bygninger og anlegg og fredete og verneverdige fartøyer.

Riksantikvaren skal:

- i samarbeid med Miljøverndepartementet arbeide videre med kriterier for hva som er samiske bygninger, jf Vern og forvaltning av samiske byggverk av 2003, og utrede behovet for endringer i KML§4.

- delta i prosjektet med nasjonalt kunnskapsnettverk/nettportal for kulturhistoriske eiendommer.

Arbeidsmål 2.4 Sørge for nødvendig progresjon i arbeidet med å sikre og istandsette utvalgte grupper bygninger og anlegg.

Riksantikvaren skal:

- videreføre arbeidet med bevaringsprogrammene,
- bistå Miljøverndepartementet i arbeidet med å utarbeide en felles mal for beskrivelse av mål, mandat, status med videre for de ti bevaringsprogrammene.

Arbeidsmål 2.5 Holde fortløpende oversikt over endringer i fredete kulturmiljøer.

Riksantikvaren skal:

- gjennomføre utvalgte tiltak i hht ny samlet strategi for miljøovervåking, jf. kap. 5.1

Arbeidsmål 2.6 Forvalte de norske verdensarvstedene i tråd med internasjonale forpliktelser.

Riksantikvaren skal:

- ha koordineringsansvaret på direktoratsnivå for å følge opp Unescos verdensarvkonvensjon,
- følge opp forvaltningen av de norske verdensarvområdene, jf. bevaringsprogrammet for verdensarven, ref oppdragslisten
- følge opp nominasjonen av Røros og circumferencen til Unescos verdensarvliste,
- ha ansvaret for en nominasjonsprosess for Rjukan-Notodden og Odda-Tyssedal til verdensarvlisten.
- bistå Direktoratet for naturforvaltning i arbeidet med å utarbeide en plan for organisering og gjennomføring av en nominasjonsprosess for områder på Svalbard som verdensarv under konvensjonen om verdens kultur- og naturarv, jf regjeringsplattformen,
- videreføre arbeidet med revidert tentativ liste,
- følge opp arbeidet med periodisk rapportering i hht retningslinjer for oppfølging av verdensarvkonvensjonen om forvaltningen av verdensarvområdene, herunder utarbeidelse av "Statement of Universal Value" for stedene/områdene som mangler dette. Riksantikvaren har koordineringsansvaret,
- i dialog med NVE bistå Direktoratet for naturforvaltning i arbeidet med å utarbeide en oversikt over områder hvor hensynet til verdensarv særlig må ivaretas innenfor vannkraft og energisektoren.

Nasjonalt resultatmål 3:

Den geografiske, sosiale, etniske, næringsmessige og tidsmessige bredden i de varig vernete kulturminnene og kulturmiljøene skal bli bedre, og et representativt utvalg skal være fredet innen 2020.

Arbeidsmål 3.1 Utarbeide en overordnet fredningsstrategi for nye fredninger fram til 2020.

Riksantikvaren skal:

- fullføre arbeidet med fredningsstrategi fram mot 2020.

Arbeidsmål 3.2 Oppdatere overordnet strategi for fartøyvern

Riksantikvaren skal:

- fullføre arbeidet med forslag til ny nasjonal fartøyvernplan i samarbeid med relevante samarbeidspartnere.

Resultatområde 3: Rent hav og vann og et giftfritt samfunn

Særskilt viktige oppgaver for Riksantikvaren i 2010

Underområde 1: Helhetlig hav- og vannforvaltning

Arbeidsmål 1.1 Lede og koordinere forvaltningsarbeidet, og sikre det nødvendige miljøfaglige grunnlaget for utarbeiding, gjennomføring og oppdatering av helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder. Sikre utarbeiding av helhetlige forvaltningsplaner for Norskehavet innen 2009 og Nordsjøen innen 2015, og i løpet av 2010 ha oppdatert forvaltningsplanen for Barentshavet.

Riksantikvaren skal:

- ved behov bistå departementet med utarbeiding av det faglige grunnlaget for helhetlige forvaltningsplaner, særlig knyttet til kunnskap om marine kulturminner.

Resultatområde 4: Et stabilt klima og ren luft

Særskilt viktige oppgaver for Riksantikvaren i 2010

Riksantikvaren skal gjennom sin virksomhet bidra til å støtte oppunder hovedmålene i klimapolitikken, herunder bidra til utslippsreduksjon. Klimahensynet skal innarbeides på relevante fagområder og forvaltningen av kulturminner må tilpasses framtidige klimaendringer.

Arbeidsmål 1.2. Medvirke til å redusere utslipp ved bruk og produksjon av energi i samarbeid med energimyndighetene

Riksantikvaren skal:

- planlegge en systematisering av kulturminneforvaltningens kunnskap om hvordan materialbruk og byggemetoder kan bidra til å redusere utslipp og energibruk.
- delta i utarbeidelsen av Veiledning til teknisk forskrift for å innarbeide beskrivelse av løsninger basert på tradisjonelle byggemetoder og

materialbruksom bidrar til energieffektivitet og som sikrer kulturhistoriske verdier.

Arbeidsmål 1.4 Kartlegge Norges klimasårbarhet og innarbeide hensynet til klimaendringene i samfunnsplanleggingen, jfr omtalen i St.prp. nr 1 (2009-2010)

Riksantikvaren skal

- ved behov bidra i pågående nasjonal utredning om samfunnets sårbarhet og tilpasningsbehov som følge av klimaendringene,
- i samarbeid med Miljøverndepartementet arbeide videre med tilpasning til klimaendringer, med utgangspunkt i Riksantikvarens strategi og relevante punkter i Regjeringserklæringen.

Arbeidsmål 3.1 Medvirke til at Norge er karbonnøytralt i 2030, blant annet ved å utarbeide en investeringsstrategi for kvotekjøp og en strategi for hvorledes Norge på sikt skal bli et lavutslippssamfunn.

Riksantikvaren skal

- systematisere forvaltningens kunnskap om hvordan tradisjonelle materialer og byggemetoder kan redusere utslipp av CO₂ og andre miljøskadelige utslipp.
- ta initiativ til å kartlegge forskningsbehov vedrørende bevaring av bygningsmasse som bidrag til god klima- og miljøpolitikk.

Resultatområde 5: Internasjonalt samarbeid og miljø i nord- og polarområdene

Særlige viktige oppgaver for Riksantikvaren i 2010

Underområde 1: Samarbeid i internasjonale organisasjoner på miljøområdet, blant annet EUs miljøsamarbeid og UNEP

Arbeidsmål 1.3. Medvirke til målrettet satsing innen miljø- og kulturarvområdet i de nye medlemslandene i EU i samband med EØS-midlene.

Riksantikvaren skal:

- bidra med faglig ekspertise og erfaringer i miljøforvaltningens innspill i MOU-forhandlingene for neste periode med EØS-midler. Riksantikvaren skal bidra i programutvikling i utvalgte land og sektorer. Dette avhenger av resultatene av MOU-forhandlingene med hvert enkelt land. Arbeidsinnsats skal dekkes av en sentral budsjettpost under EØS-midlene.

Arbeidsmål 2.1. Medvirke til oppfølging av strategien for bærekraftig utvikling i Norden ved å gjennomføre handlingsprogrammet for det nordiske miljøarbeidet 2009-2010.

Riksantikvaren skal:

- gi innspill til det nordiske samarbeidet i NMR-regi (Nordisk ministerråd), for eksempel gjennom uformelle nettverk blant annet de nordiske riksantikvarmøtene, for å gi faglige bidra til TEG-gruppen (terrestre økosystemgruppen).
- ta initiativ til å få konklusjonene og anbefalingene fra det nordiske Klima og kulturmiljøprosjektet gjort kjent hos regional kulturminneforvaltning og andre relevante aktører.

Underområde 3: Geografisk retta miljøsamarbeid

Arbeidsmål 1.1: Styrke klima- og miljøsamarbeidet under avtaler med Kina, Sør-Afrika og India og videreføre arbeidet rettet mot andre land, blant annet regionalt samarbeid overfor tidligere sovjetrepublikker (EECCA-landene).

Riksantikvaren skal:

- utarbeide utkast til plan for kulturminnesamarbeid som ledd i bærekraftig utvikling, ref oppdragslisten

Arbeidsmål 1.2: Følge opp arbeidet med å integrere hensynet til miljø i norsk utviklingssamarbeid med vekt på miljøforvaltningens ansvarsområde i programmet Olje for Utvikling og satsingen Ren Energi for Utvikling og Handlingsplanen for miljørettet utviklingssamarbeid.

Riksantikvaren skal:

- bidra til iverksetting av Strategi for kultur- og idrettssamarbeid med land i sør

Underområde 4: Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Arbeidsmål 1.1. Medvirke til helhetlig forvaltning av naturressursene og til å redusere miljøgift- og klimavirkningene gjennom samarbeidet i Arktisk Råd.

Riksantikvaren skal:

- bidra som prosjektleder til utvikling og gjennomføring av et prosjekt om kulturarv-monumenter og –steder i Arktis under Sustainable Development Working Group i Arktisk Råd. Riksantikvaren får dekket eventuelle reiseutgifter hvis det viser seg nødvendig.

Arbeidsmål 2.3. Videreføre det grensenære samarbeidet om forvaltning av arter, miljøovervåkning, vern av naturtyper og kulturminner.

Riksantikvaren skal:

- bidra til gjennomføring av relevante deler av den norsk-russiske miljøkommisjonens arbeidsprogram for 2009-2010

Arbeidsmål 6.1. Styre ferdselen på Svalbard i samsvar med miljømålene for Svalbard.

Riksantikvaren skal:

- bidra til gjennomføring av tiltak som sikrer at ferdselen på Svalbard styres i samsvar med verneformålet og ivaretar kulturminneverdiene på en god måte
- gi Sysselmannen råd og veiledning under utarbeidelsen av forvaltningsplaner for de store verneområdene på Svalbard
- bistå Direktoratet for naturforvaltning i arbeidet med faglig gjennomgang og godkjenning av forvaltningsplaner for verneområdene på Svalbard
- bidra i arbeidet med endringer i svalbardmiljøloven
- bidra til at kulturminner blir en mer synlig og relevant del av nord- og polarområdesamarbeidet, jf oppdragslisten.

Resultatområde 6: Planlegging for en bærekraftig utvikling

Særlig viktige oppgaver for Riksantikvaren i 2010

Riksantikvaren har hovedansvaret for å gi det faglige grunnlaget for kulturminneforvaltning i planarbeidet på nasjonalt nivå. Plan- og bygningsloven er et svært viktig virkemiddel for å ta vare på truede og sårbare kulturminner og hensynet til verdifulle kulturmiljø og landskap, gjennom en helhetlig og bærekraftig arealforvaltning. Det skal også legges vekt på å styrke veiledningen i forhold til hvordan kulturminner og kulturmiljø kan innarbeides i samfunnsdelen av kommune- og fylkesplanene, særlig mht ressursperspektivet. Ivaretagelse av kulturminneverdiene forutsetter god kunnskap og gode prosesser, der det utvikles lokal forståelse og kompetanse. Implementering av plandelen i ny plan- og bygningslov vil også stå sentralt i 2010.

Riksantikvaren skal bistå departementet i gjennomføringen av nasjonal politikk ved oppfølging av kommunal og regional planlegging. Riksantikvaren skal bistå i å gjennomføre en helhetlig arealpolitikk, herunder forvaltning viktige kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap.

Gjennom samhandling med fylkeskommunene og Sametinget skal Riksantikvaren bidra med tydelige signaler om ivaretagelse av nasjonalt verdifulle kulturminner, kulturmiljø og landskap i regionale og kommunale planprosesser etter plan- og bygningsloven.

Underområde 1 Arealpolitikk og samfunnsutvikling

Arbeidsmål 1.2 Stimulere til helhetlige og langsiktige vindkraftutbygginger gjennom regional planlegging.

Riksantikvaren skal

- i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning fullføre arbeidet med utvikling av metode for landskapsanalyse med tilhørende veiledere for vindkraft og kommuneplanlegging,

- bistå i utarbeidelse av en strategisk konsekvensutredning for å vurdere egnete områder for offshore vindkraftutbygging for temaene marine kulturminner og landskap (seascape), etter nærmere oppdrag,
- i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning gjennomføre tematiske konfliktvurderinger av vindkraftanlegg,
- gi bidrag til Direktoratet for naturforvaltnings arbeid med prosjekt om metodikk for vurdering av sumvirkninger av vindkraftutbygging.

Arbeidsmål 1.3 Fremme økt fokus på miljø, livskvalitet og helse i byer og tettsteder knyttet til byomforming, sentrumsutvikling grønnstruktur og bymarker, bosetting og næringsliv. Bidra i samarbeidsprosjektet Fremtidens byer – klima og miljøvennlige byer, innenfor tema Energi i bygg og tema Klimatilpasning.

Riksantikvaren skal

- være en pådriver for at kulturminneforvaltningen blir en aktiv deltaker i samfunnsutviklingen gjennom å videreutvikle, implementere og formidle strategier, virkemidler og verktøy for god by- og tettstedsutvikling der kulturarven inngår som vesentlig premis og ressurs.
- gjennom dialog med kommuner og fylkeskommuner bidra til god forvaltning av kulturminner, kulturmiljø og landskap i den kommunale planleggingen.
- sammen med Miljøverndepartementet utrede hvordan Riksantikvaren kan utvikles til å bli en sentral planleggingsressurs i by- og tettstedutvikling for å sikre kulturminner og kulturmiljøer som ressurs og premis for bærekraftig samfunnsutvikling.
- utvikle kompetanse og kunnskap om klima og energibasert miljøoppgradering av bygninger og bygningsmiljøer.
- bistå departementet ved utvikling av gode energiløsninger i kulturminner og kulturmiljøer,
- bistå departementet ved utvikling av løsninger for kulturminner og kulturmiljøer som ivaretar utfordringer knyttet til klimaendringene,

Arbeidsmål 1.5 Styrke universell utforming i all planlegging og utbygging ved å iverksette og følge opp RPR for universell utforming, og koordinere handlingsplanen for økt tilgjengelighet for alle.

Riksantikvaren skal

- gi kommunene råd og veiledning i hvordan de kan realisere intensjonen om universell utforming i ny plan- og bygningslov og følge opp Statlige planretningslinjer for universell utforming når det gjelder kulturminner.

Arbeidsmål 1.6 Bidra til bevaring og styrking av miljøkvaliteter i landskapet gjennom å rettlede kommunene og å følge opp Den europeiske landskapskonvensjonen.

Riksantikvaren skal

- i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning styrke landskapsarbeidet i forhold til utvalgte sektorer, regionale miljøforvaltning og kommunene med særlig vekt på kunnskap og kompetanse.
- ferdigstille veiledningsmateriell for ivaretagelse av kulturmiljøverdiene og utvalgte naturtyper av kulturhistorisk verdi ved bruk av ny plan- og bygningslov.
- bistå Miljøverndepartementet i forhold til fornybar energi og konsekvenser for landskap og kulturmiljø.

Arbeidsmål 1.7 Fremme bærekraftig utvikling og arealbruk utenfor byer og tettsteder gjennom kommunale og regionale planer med langsiktige rammer for natur- og kulturverdier, verdifulle landbruksområder, verdiskaping og stedsutvikling.

Riksantikvaren skal:

- i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning følge opp arbeidet med regionale natur- og kulturparker i utvalgte områder, jf resultatområde 1
- bidra til en god dialog med Direktoratet for naturforvaltning i oppfølging av Innovasjon Norges arbeid med utvikling av bærekraftig reiseliv.

Arbeidsmål 1.9 Sikre bedre og mer miljøbasert utbygging av fritidsbosteder, der hensynet til landskap, miljøverdier, ressursbruk og estetikk blir vektlagt.

Riksantikvaren skal

- i samarbeid med departementet og Direktoratet for naturforvaltning, bidra til å sikre natur- og friluftaktiviteter i områder med fritidsbebyggelse, blant annet gjennom formidling av gode planprinsipper og deltakelse i utviklingsprosjekter og prosesser knyttet til oppfølging av nasjonal hyttepolitikk.

Arbeidsmål 2.1 Sikre tydelige rammevilkår og effektive virkemidler for miljøarbeidet i kommunene, og bidra til at relevante satsinger i andre departement bygger opp om programmet Livskraftige kommuner.

Riksantikvaren skal

- sørge for erfaringsoverføring mellom Verdiskapingsprogrammet til nettverkene i Livskraftige kommuner (jf res.omr 2)
- bidra til at kulturminner blir en viktig premiss ved utarbeiding av regionale og kommunale planstrategier.

Underområde 2 Kommunal og regional planlegging

Arbeidsmål 3.1. Sikre at alle kommuner har samfunns- og arealdel av kommuneplan med tilfredsstillende kvalitet, at planene blir revidert i tråd med kravene i plan- og bygningsloven og at kommunene følger opp nasjonalt prioriterte områder i kommuneplanleggingen.

Riksantikvaren skal

- være med å videreutvikle samarbeidet om kommunal planlegging og innsigelsessaker
- bidra til at kulturminnemyndighetene på et tidlig tidspunkt undersøker og varsler om mulige innsigelsespunkter i planarbeid etter plan- og bygningsloven
- bidra i departementets arbeid med å effektivisere saksgangen i innsigelsessaker.

Arbeidsmål 5.3 Utarbeide og revidere Statlige planbestemmelser (SPB) og Statlige planretningslinjer (SPR) for prioriterte politikkområder.

Riksantikvaren skal

- bistå departementet i vurderingen av behovet for nye retningslinjer og bestemmelser innen prioriterte politikkområder.

Arbeidsmål 6.1: Utarbeide veiledning for utredninger i planer etter Plan- og bygningsloven.

Riksantikvaren skal

- bidra i Miljøverndepartementets veiledningsarbeid for ny plandel i plan- og bygningsloven innenfor Riksantikvarens ansvarsområder.

Resultatområde 7: Tverrgående virkemidler og oppgaver

Særlig viktige oppgaver for Riksantikvaren i 2010

Underområde 1 Styring og administrasjon

Arbeidsmål 1 Styringen av miljøforvaltningen skal følge opp de politiske prioriteringene, gjennomføre politikken og være effektiv.

Riksantikvaren skal

- videreføre arbeidet med risikostyring. Etatens systemer og rutiner skal tilpasses risiko og vesentlighet ved at risikovurderinger inkluderes i planlegging av egne vesentlige prosesser, prosjekt og tiltak og legges til grunn ved gjennomføring, intern kontroll og oppfølging. Gjennomførte eller påbegynte risikoanalyser skal rapporteres i foreløpig og endelig årsrapport. Retningslinjer for denne rapporteringen vil bli tatt inn i retningslinjer for den periodiske rapporteringen som sendes ut etter at tildelingsbrevet er sendt.

Kravene her gjelder ikke risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) som er omtalt under arbeidsmål 3. Forskjellen på disse analysene er at risikoanalysene knyttet til risikostyring gjelder analyser som skal bidra til at vi når våre arbeidsmål og til å gjennomføre tiltak, prosjekt, prosesser og lignende som følger av arbeidsmålene, blant annet knyttet til oppfyllelsen av de krav som er stilt i tildelingsbrevene. ROS-analyser som er tatt opp under arbeidsmål 3, gjelder analyser av beredskapssituasjonen og

krisehåndtering, hvor formålet er å identifisere uønskede hendelser som kan skape krisesituasjoner for virksomheten, årsaken til disse og konsekvenser av dem. På bakgrunn av dette utarbeides tiltak for å forhindre at årsakene oppstår samt redusere konsekvensene av en uønsket hendelse. Dette er en basis for beredskapsarbeidet i etatene.”

Arbeidsmål 2: Sikre at miljøforvaltningens internadministrasjon er målrettet, effektiv og miljøvennlig – og i samsvar med overordnede mål og retningslinjer for statsforvaltningen

Riksantikvaren skal

- samarbeide med Miljøverndepartementet og de øvrige etatene i å utarbeide strategiske mål for IKT i miljøforvaltningen for 2011-2013
- delta i temamøter og prosess for utvikling av felles verktøy for systemutvikling og forvaltning
- følge opp nasjonale mål for felles IKT-arkitektur i offentlig sektor, nasjonal eID og bruk av Alt Inn ved produksjon og tilgjengeliggjøring av elektroniske tjenester
- følge opp nasjonale retningslinjene for informasjonssikkerhet. Departementet understreker etatenes ansvar for å følge opp arbeidet i egen etat og dokumentere resultatene overfor departementet. Det skal gjennomføres klassifisering og/eller verdivurdering av hvilken informasjon, IKT-systemer og infrastruktur det er nødvendig å beskytte, samt at det skal gjennomføres risiko- og sårbarhetsanalyser for informasjon, systemer og infrastruktur som er klassifisert og/eller verdivurdert som kritisk for etaten, i tråd med tilbakemeldinger Riksrevisjonens allerede igangsatte oppfølging. Det skal særlig legges vekt på å dokumentere og gjøre tiltak for å beskytte eventuell samfunnskritisk informasjon, IKT-systemer og infrastruktur etaten har ansvar for.
- bidra til å sikre og videreutvikle Miljøstatus i Norge som hovedkanal for informasjon om miljøets tilstand og utvikling og registrere referanser til relevant miljøinformasjon i Miljøreferanser,
- sørge for å gjennomføre handlingsplanen for miljø- og samfunnsansvar i offentlige anskaffelser i egen etat.

Nettverket for IKT skal videreføres i 2010. Nettverket for IKT skal i samarbeid med Miljøverndepartementet ledes av Riksantikvaren første halvår 2010. Tilsvarende skal Klif lede arbeidet annet halvår 2010.

Arbeidsmål 3 Følge opp beredskapsarbeid og sikre miljøforvaltningens evne til å håndtere kriser

Riksantikvaren skal

- dokumentere, eventuelt utarbeide og oversende risiko- og sårbarhetsanalyser til Miljøverndepartementet,

- gjennomføre en til to beredskapsøvelser i 2010, Sentrale dokumenter på beredskaps- og sikkerhetsfeltet skal revideres.

Underområde 2 Sektorovergripende arbeid

Arbeidsmål 2 Arbeide for at miljøhensyn blir integrert i næringsliv, husholdninger og offentlige virksomheter.

Riksantikvaren skal

- styrke kompetansen på oppgaver som faglig rådgiver på prioriterte sektorområder
- styrke formidling av faktakunnskap om klimaendringer og bistå Miljøverndepartementet i arbeidet med "Klimaløftet".

4. OPPDRAGSLISTE 2010

Resultatområde	Oppdrag	Frister
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Samarbeide med Miljøverndepartementet om oppfølging av Riksrevisjonens rapport.	Nærmere konkretisering i eget brev
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Utarbeide utkast til retningslinjer for bruk av midler over OEDs sektoravgift.	01. 03. 2010
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Utarbeide en overordnet plan for registrering av lokale kulturminner i kommunene.	01.12.2010
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Gi innspill til en nasjonal strategi for norsk implementering av verdensarvkonvensjonen for 2010-2020 herunder synlighet og koblinger til andre relevante konvensjoner	07.04.2010
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Konkretisere mål, virkemidler og tidsplan for bevaringsprogrammet for verdensarven med vekt på oppfølgingen av hovedmålet om at de norske verdensarvlokaltetene skal utvikles som fyrtårn for den beste praksisen innenfor natur- og kulturminneforvaltningen.	07.04.2010
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Utarbeide en plan for organisering og gjennomføring av en nominasjonsprosess for Rjukan-Notodden og Odda-Tyssedal som verdensarv under verdensarvkonvensjonen. Planen skal omfatte en vurdering av hvilke kriterier i hht konvensjonen og dens retningslinjer som kan begrunne en verdensarvstatus. Planen skal også omfatte	07.04.2010

	kostnadsestimater for gjennomføring av en nominasjonsprosess.	
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Bistå Direktoratet for naturforvaltning i arbeidet med å utarbeide en plan for organisering og gjennomføring av en nominasjonsprosess for områder på Svalbard som verdensarv under verdensarvkonvensjonen. Planen skal omfatte en vurdering av hvilke kriterier i hht konvensjonen og dens retningslinjer som kan begrunne en verdensarvstatus, og hvilke områder som kan være aktuelle. Planen skal også omfatte kostnadsestimater for gjennomføring av en nominasjonsprosess, og en foreløpig vurdering av konsekvenser av en verdensarvstatus for miljøet, herunder ferdsel, reiseliv og liknende.	15.04.2010
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Legge fram forslag til en fredningsstrategi	01.03.2010
2 Bevaring og bruk av kulturminner	Legge fram et utkast til en fartøyvernplan	01.02.2010
5 Internasjonalt samarbeid og miljø i nord- og polarområdene	Utarbeide plan for kulturminnesamarbeid som ledd i bærekraftig utvikling, på grunnlag av nye erfaringer og resultater fra Riksantikvarens internasjonale arbeid, bilaterale miljøavtaler, NORADs evaluering (4/2009) og norsk Unesco-politikk	07.04.2010
5 Internasjonalt samarbeid og miljø i nord- og polarområdene	Konkretisere og følge opp Miljøhandlingsprogram 2009-2012 med tanke på nye norske initiativ og prosjekter,	05.05.2010
6. Planlegging for en bærekraftig utvikling	I samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning ferdigstille metode for landskapsanalyse og tilhørende veiledere for vindkraft og kommuneplanlegging.	Etter avtale med Miljøvernde partementet
6. Planlegging for en bærekraftig utvikling	I samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning: Utarbeide metodikk for vurdering av sumvirkninger av vindkraftutbygging	Etter avtale med Miljøvernde partementet
7. Tverrgående virkemidler/ fellesoppgaver	Rapportere til Miljøverndepartementet fra beredskapsøvelser i 2010	Fortløpende
7. Tverrgående virkemidler/ fellesoppgaver	Rapportere til Miljøverndepartementet om status på sikkerhetssituasjonen i etaten. (med basis i sikkerhetsloven) Ved behov skal det tilrettelegges for inspeksjoner fra	01.06.2010

	Miljøverndepartementet av forbyggende sikkerhet	
7. Tverrgående virkemidler/ fellesoppgaver	<p>Brukerundersøkelser innenfor sentrale politikkområder og grenseflater for etaten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oversikt over gjennomførte og offentliggjorte brukerundersøkelser i 2010 <p>Gjennomføres ikke brukerundersøkelser i 2010, oppgis hvilke undersøkelser som planlegges og når de skal gjennomføres</p>	Sammen med årsrapport 2010
Res.omr. 7, underområde 1 7. Tverrgående virkemidler/ fellesoppgaver	<p>Felles IKT-arkitektur</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rapportere etatenes bruk av DIFIs felles infrastruktur, herunder felles eID og elektronisk signatur for nye tjenester på nett og etatens planer for utfasing av egne eID løsninger på eksisterende tjenester. Fortsatt bruk egne eID-løsninger skal grunngis. <p>Rapportere og grunngi tilfeller hvor en ikke velger å bruke Altinn for tjenester mot næringsliv og publikum</p>	Sammen med årsrapport 2010
7. Tverrgående virkemidler/ fellesoppgaver	<p>Bistå Klima og forurensningsdirektoratet (Klif) når det gjelder oppdragene som omhandler:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gjennomføre en intern gjennomgang av EEA-nettverket for rapportering til Europa, den nasjonale rollen nettverket har og muligheten for å utvikle og styrke dette nettverket i forhold til nasjonal miljødatasamordning og internasjonal rapportering. <p>Tilsvarende bistå Klima og forurensningsdirektoratet (Klif) i en gjennomgang av dagens "autorisering" av miljødata.. Gjennomgangen skal klargjøre om ansvaret er tydelig nok når det gjelder å sikre at alle data som rapporteres er autoriserte offisielle norske data. (Det er viktig å understreke at i et slikt system, skal etatene og andre dataleverandører fortsatt ha fagansvar på sine respektive områder, selv stå for kvalitetssikring og rapportering og være vindu mot brukerne.)</p>	<p>Første versjon 01.12. 2009</p> <p>Endelig versjon inkludert synspunkter fra alle etatene 15.03.2010</p>

	-Som en del av arbeidet med ovennevnte gjennomgang skal Klima og forurensningsdirektoratet (Klif) gjennomføre en intern vurdering av arbeidet med Miljøreferanser, og se på hvordan dette har fungert i forhold til formålet med Miljøreferanser.	
7.Tverrgående virkemidler/ fellesoppgaver	Bistå Klima og forurensningsdirektoratet (Klif) i arbeidet med å gjennomføre en intern gjennomgang av Miljøstatus med utgangspunkt i formålet om at Miljøstatus skal være en felles portal til bruk for alle etatene og hvor Klima og forurensningsdirektoratet (Klif) har redaktøransvaret. Det skal oversendes en rapport til Miljøverndepartementet om hvordan dette har fungert.	Første versjon 1. februar. Endelig versjon 3. mai

5. Budsjett og fullmakter

5.1 Tildeling og budsjettforutsetninger

Tildelte bevilgninger skal disponeres i samsvar med bevilgningsreglementet, Prop. 1 S (2009-2010), Stortingets forutsetninger og vedtatt budsjett. Midlene skal for øvrig disponeres i samsvar med Reglement og bestemmelser for økonomistyringen i staten, Miljøverndepartementets hovedinstruks for økonomiforvaltningen i virksomheten og andre regler som er fastsatt for disponeringen av statlige budsjettmidler.

De krav som er stilt til virksomheten i punktene 2, 3 og 4 skal realiseres innenfor de tildelte midler uten uhjemlede overskridelser, jf. bevilgningsreglementets § 11. Dette innebærer at samtykke til overskridelse må innhentes fra departementet før eventuelle utgifter utover tildelte midler pådras. I punkt 5.2. delegerer departementet myndighet til å benytte gjeldende unntaksbestemmelser i Bevilgningsreglementet. Departementet delegerer også myndighet til å pådra merutgifter mot tilsvarende merinntekter i henhold til Stortingets bevilgningsvedtak for 2010. Departementet legger til grunn at Riksantikvaren har vurdert bruk av disse fullmaktene før saker om overskridelse av tildelingene fremmes departementet. Det vises for øvrig til vedlegg 2 "Tillegg til kap. 5 Budsjett og fullmakter", hvor fullmakt til å opprette og inndra stillinger, instruks for bruk av tilsagns og bestillingsfullmakt samt vilkår for å benytte fullmaktene for 2010 i henhold til unntaksbestemmelsene i bevilgningsreglementet, er omtalt.

Etatene skal sikre at strategisk fokus og prioriteringer av oppgavene er i tråd med politiske signaler og økonomiske rammebetingelser. Kravet til effektiv drift og ressursforvaltning omfatter også antall ansatte. Behovet for personalressurser forårsaket av nye og endrede oppgaver/tiltak skal løses innenfor tildelt ramme.

Følgende midler tildeles i 2010 (i 1 000 kr):

Kap./Post	Tildeling 2010
1429.01 Driftsutgifter	106 867
1429.21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	23 115
1429.72 Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	213 212
1429.73 Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	11 953
1429.74 Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	42 004
1429.75 Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	1 100
1429.77 Verdiskapingsprogram, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	18 400
1429.78 Tilskudd til beslutningsgrunnlag for Myndighetsutøvelse innen arkeologi, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	6 500
SUM KAP. 1429	426 151

Nærmere fordeling under post 72 (i 1 000 kr):

Post	Tildeling 2010
Post 72 Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	213 212
1429.72.1 Tilskudd til arkeologiske undersøkelser ved mindre private tiltak	12 582
1429.72.2 Vern og sikring av fredete bygninger og anlegg	51 867
1429.72.3 Vern og sikring av middelalderbygninger og anlegg	29 257
1429.72.4 Kystkultur	14 700
1429.72.5 Vern og sikring av fredete og andre særlige verdifulle kulturmiljø og landskap	4 280

1429.72.6 Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner	8 808
1429-72.7 Fartøyvernsentrene	6 550
1429.72.8 Tekniske og industrielle kulturminner	39 202
1429.72.9 World Heritage List, nasjonale oppgaver	45 966
SUM KAP. 1429 POST 72	213 212

Tilsagnsfullmakt til (i 1 000 kr)

Riksantikvaren i 2010:

Tilsagnsfullmakt post 72	35 000
Tilsagnsfullmakt post 73	2 000
Tilsagnsfullmakt post 74	8 000
Tilsagnsfullmakt post 77	2 000

Spesielle budsjettforutsetninger:

Post 01 Driftsutgifter

- Lønnskompensasjon i forbindelse med lønnsoppgjør utgjør 447 000. kroner
Priskompensasjon utgjør 162 000 kroner
- Posten er styrket med 3,0 mill. kroner til arbeidet med prosjektet Statens kulturhistoriske eiendommer.
- Posten er økt med 4,0 mill kroner til generell styrking av saksbehandlerkapasitet.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

- Det er konsekvensjustert ut 3,0 mill kroner vedrørende kjøp av tjenester i Askeladden og 0,5 mill kroner i uoppstartet kommunikasjonsprosjekt. 2,4 mill kroner er øremerket Bygg/Bevar (byggnettverk). Miljøverndepartementet holder tilbake 300 000 til Den norske kulturminnedagen

Post 72 Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer

- Posten er styrket med 1,0 mill. kroner til Mortensnes kulturminneområde.
- Posten er styrket med 3,0 mill kroner. 3,5 mill kroner ble konsekvensjustert ut. Posten viser derfor en netto reduksjon på 0,5 mill kroner.
- Posten er redusert med 1,5 mill kroner - midlertidige midler til Tilskudd til private for skjøtsel av automatisk fredete kulturminner.
- Posten er styrket med 12,0 mill kroner til tekniske og industrielle kulturminner. Riksantikvaren skal øremerke midler til videreføring av arbeidet med Rjukanbanen. Konkret beløp avklares nærmere med Riksantikvaren.
- Posten er styrket med 5,0 mill kroner til bevaringsprogrammet for verdensarv.

- ”Fritt fram prosjektet” i Oppland fylkeskommune avsluttes i 2009. 2,082 mill kroner tilbakeføres Riksantikvaren fra og med 2010.
- Riksantikvaren skal bidra med midler til fredete og særlig verdifulle bygninger innenfor områdene for prosjektet ”Utvalgte kulturlandskap i jordbruket”. Minimum 1 mill. kr skal øremerkes til dette prosjektet.

Det forutsettes inntjent følgende beløp på kap. 4429 (i 1 000 kr):

Kap./Post		Tildeling 2010
4429.02 Refusjoner og diverse inntekter		3 812
4429.09 Internasjonale oppdrag		1 409
SUM KAP. 4429		5 221

5.1.1 Tildelinger under andre kapitler

Følgende beløp stilles til disposisjon på kap. 1410 (i 1000 kr)

Kap./Post	Tildeling 2010
1410.21 Miljøovervåking og miljødata	6 245

Midlene skal brukes i hht Riksantikvarens strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2010-2020. Riksantikvaren skal vurdere igangsetting av overvåkingsprogram for vernede bygninger og for nye kategorier kulturminner og kulturmiljø, blant annet fredete kulturmiljø, kulturlag, og kulturminner under vann.

5.2 Delegering av budsjettmessige fullmakter

Riksantikvaren delegeres myndighet til å

1. opprette og inndra stillinger, jf. vedlegg 2 punkt 1,

2. gi tilsagn om tilskudd for

- a. inntil 35,0 mill. kroner ut over bevilgningen under kap. 1429 post 72
- b. inntil 2,0 mill. kroner ut over bevilgningen under kap.1429 post 73
- c. inntil 8,0 mill. kroner ut over bevilgningen under kap.1429 post 74
- d. inntil 2,0 mill. kroner ut over bevilgningen under kap.1429 post 77

Samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar pr. 31.12.2010 må ikke overstige fullmaktens størrelse.

Det vises til instruks i vedlegg 2 punkt 2.

3. benytte unntaksbestemmelsene i bevilgningsreglementet. Dette gjelder :

- a. å foreta nettobudsjettering ved utskifting av utstyr
- b. å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter
- c. å overskride investeringsbevilgninger mot tilsvarende innsparing under driftsbevilgninger under samme budsjettkapittel

- d. å overskride driftsbevilgninger til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i de tre følgende budsjetterminer
  - e. å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret
- Det vises til vilkår for bruk av fullmaktene i vedlegg 2 punkt 3.
4. i tillegg til den generelle merinntektsfullmakten i henhold til unntaksbestemmelsene i Bevilgningsreglementet delegeres også etaten myndighet til å overskride bevilgningene under kap. 1429 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4429 postene 02 og 09

6. STYRINGSKALENDER

6.1 Rapportering

Det vises til departementets etatsstyringshefte.

Retningslinjene for rapportering er sendt ut elektronisk som egen sak, og skal benyttes hvert år som rapporteringsmal av etatene. Etatene forutsettes å lagre dette dokumentet og hente det fram og fylle ut relevante rapporter når de enkelte rapportene skal avgis. Dersom det blir behov for endringer i retningslinjene, vil departementet meddele dette. Vi minner om at alle etatene skal lage en kort, samlet oppsummering under det enkelte resultatområde ved rapportering pr. 31. august og 31. desember i 2010. Denne oppsummeringen kommer i tillegg til rapportering på resultatkrav i tildelingsbrevet.

Frister for rapporteringer i 2010 er:

Avviksrapportering 19. mai 2010

Foreløpig årsrapport 20. september 2010

Endelig årsrapport 7. februar 2011

Vi minner om at all rapportering også skal sendes i elektronisk format til departementet postmottak@md.dep.no. Departementet vil innskjerpe at all rapportering skal foreligge i Miljøverndepartementet minst 14 dager før etatsstyringsmøtene.

Vi minner også om at etatene årlig skal rapportere på nærmere spesifiserte data vedrørende personell og utgifter under postene 01 og 21. Rapporteringsinstruks og rapportmaler oversendes separat på mail.

Frist for denne rapporteringen for 2010 er 1. mars 2011.

Oversikt over etatenes koordineringsoppgaver er tatt inn i "Faste, løpende oppgaver for 2010".

OVERSIKT OVER VEDLEGGENE

Vedlegg 1: Møteplan 2010

Vedlegg 2: Tillegg til kap. 5 Budsjett og fullmakter